

BUDAPEST IV. Semmelweis u. 15 I. 4.
T. c. Dunaposta

Cena - ára 1 dinár

Reggeli Újság

Noviszád. 1937 december 6. hétfő

Urednik — Szerkeszti
Andrée Dezso

18. évfolyam 333. szám

„A Berlin-Róma tengely és a jugoszláv-olasz barátság új arcot ad Európának”

Dr. Sztojadinovics miniszterelnök-külgyminiszter Rómában Miről tárgyal Delbos francia külügyminiszter Varsóban?

A világpolitika mozgalmas harterén dr. Sztojadinovics Milán jugoszláv miniszterelnök-külgyminiszter római és Yvon Delbos francia külügyminiszter középeurópai útja a legjelentősebb esemény. Mindkét út szoros kapcsolatban van lord Halifax mult heti németországi látogatásával, illetőleg az angol és francia diplomáciának azzal a törekvésével, hogy a gyarmati kérdés mellett s azzal összefüggésben a középeurópai kérdést is rendezzék. A két államférfi nagy érdeklődéssel kísért utjáról alábbi értesüléseink számolnak be:

Dr. Sztojadinovics Milán

Dr. Sztojadinovics szombaton este utazott el Beogradból

Dr. Sztojadinovics Milán miniszterelnök-külgyminiszter szombaton este utazott el Beogradból dr. Dragan Protics külügyminiszteri osztályfőnök kíséretében az olasz fővárosba. Ugyanazzal a vónattal utazott el Mario Indeli beográdi olasz követ is. A miniszterelnök bucsuztatására a pályaudvaron megjelent a kormánynak valamennyi Beogradban tartózkodó tagja, számos szenator, országgyűlési képviselő, a beográdi olasz követség főtisztviselői, a JRZ vezetőségi tagjai s a miniszterelnök több személyes barátja és tisztelője.

„Pasics nyomán”

A miniszterelnök útját a jugoszláv és olasz sajtó egyaránt nagy figyelemmel kíséri.

A kormányhoz közelálló »Vreme« ezt írja:

— Dr. Sztojadinovics első római útja mindenekelőtt udvariassággal jelleget volt, azzal a céllal, hogy gróf Ciano olasz külügyminiszter beográdi látogatását viszonzozza. Ugyanakkor azonban kihangsúlyozása a jugoszláv-olasz barátságának is, amely a feszültség egyetlen biztos levezetője és a béke egyetlen biztos záloga arra az esetre, ha a nemzetközi feszültség Európának ebben a részében robbanással fenyegetne. Ami 1924-ben már egyszer megtörtént, az most megismétlődik. Akkor is feszült volt a helyzet s Pasics Nikola miniszterelnök már 1923 végén a fasiszta Olaszország felé fordította tekintetét, aminek eredményeképpen a kisántant 1924 január 9-i ülésén Nincics külügyminiszter előterjeszthette dr. Benes és Duca kartársainak az ugynevezett fiumei jegyzőkönyvnek, az olasz-jugoszláv megegyezésnek szövegét. A kisántant megértéssel fogadta a jugoszláv-olasz megegyezést, amely Jugoszlávia létkérdése. Ezen az uton, amelyen 1924-ben Pasics járt, jár ma dr. Sztojadinovics és jár hoinap a jövő.»

A »Samouprava« szerint dr. Sztojadinovics Milán a szomszédok iránti megbecsüléstől áthatva utazott Rómába. Ezek a szomszédok hozzánk hasonlóan tövises utakon jártak, a szebb jövő utjait keresve.

Európa új arca

Igen figyelemreméltó a római Tribuna cikke, amely többek között a következőket mondja:

— A Róma-Berlin tengely s az olasz-jugoszláv barátság újalakítja Európát. Tévedtek azok, akik arra számítottak, hogy Olaszország a Brenner és az Adria közé rögzítve marad. Tévedtek azok, akik olasz-jugoszláv ellentétre számítottak, mert a fiatal államok megújult szelleme és a bolsevizmus fenyegető veszélye minden ellentétet elhárít.

A DUCE FOGADTA A RÓMAI JUGOSZLÁV KÖVETET

Rómában nagy előkészületeket tettek a jugoszláv kormányelnök fogadására. A külföldi nagy lapok állandó munkatársai mellett igen sok rendkívüli tudósító tartózkodik az olasz fővárosban, ahová tegnap megérkezett Jovánovics Milán, az Avala igazgatója és dr.

Kosztá Lukovics, a sajtóroda főnöke is hét jugoszláv hírlapíró társaságában.

Hrisztics kvirináli jugoszláv követ szombaton kihallgatáson volt Mussolini miniszterelnöknel, majd Rakek olasz-jugoszláv határállomásra utazott, hogy ott várja be dr. Sztojadinovics Milán miniszterelnök-külgyminisztert.

Ausztria aggódik

A bécsi »Reichspost« vezércikkében foglalkozik dr. Sztojadinovics római útjával. A cikk hangjából kitűnik, hogy osztrák mértékadó körökben nem fogadják nagy lelkesedéssel azokat a gazdasági megbeszéléseket, amelyeket dr. Sztojadinovics Rómában folytatni fog.

Ünnepélyes fogadtatás az olasz határállomáson

Az Avala jelenti Triestből: Dr. Sztojadinovics Milán miniszterelnök-külgyminiszter tegnap délelőtt 10 órakor érkezett Postumia olasz határállomásra, ahol ünnepélyesen fogadták a jugoszláv kormányfőt. A fogadtatáson megjelent Hrisztics Boskó római jugoszláv követ, gróf Contardini, az olasz sajtóiroda főnöke, Vukasin Zsvotics triestti jugoszláv konzul, az udinei hadseregpáncsnok és számos más közéleti előkelőség. A miniszterelnök feleségének gyönyörű orchidea-csokorral kedveskedtek. Dr. Sztojadinovics Milán ellépett a tiszteletére kivonult diszszázad előtt, miközben a zenekar a jugoszláv és olasz himnuszt játszotta, majd néhány percig barátságosan elbeszélgetett a megjelent előkelőségekkel és folytatta útját Róma felé.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMUSORA

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMUSORA

Reggeli levél

Japán achilles-sarka

Mindazok, akik úgy vélekedtek, hogy a Japán katonai hatalmáról szóló hírek erősen túlzottak, azok álláspontjukat most sorra igazolva láthatják a kínai—japán háború legutóbbi eseményei alapján. Japán katonai, pénzügyi, ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi irányításának tehát az egész államgazdaságnak egy kézben való összpontosítása annak a jele, hogy Japán hatalma erősen túlmeztetett, iskolapéldája annak az esetnek, amikor többet akar a szaroka, mint amennyit elbir a farka.

Pusztán elméleti megfontolások alapján is arra a következtetésre kell jutnunk, hogy valamely állam katonai erejét nem fegyverének, tankjainak, repülőgépeinek, hadi-ajának, valamint hadseregének száma fejezi ki, hanem azok az anyagi tartalékok és egyéb erőforrások, amelyek az erőt a katonai erő a látható megvetheti. Megfelelő anyagi tartalékok hiányában a legjobban felszerelt és kiépített hadsereg is olyan, mint az a pénz, amelynek nincs kellő aranyfedezete s egy napon értékételen papírrongyá válik. Ahhoz, hogy egy hadsereg sikeresen megállhassa a helyét a háborúban, elsősorban és mindenekelőtt az kell, hogy az illető állam gazdag legyen. Gazdag ország-e Japán?

A túlnépes cseládok a talában szegények szoktak lenni. Az ilyen-olyan gyorsabb tempóban szaporodnak, mint ahogy anyagi téren gyarapodnak, más szóval, a gyarapodásuk túlméretezett az anyagi viszonyokhoz képest. A túlnépesedés elkerülhetetlenül az ország elproletariálódásához vezet, mert nagyobb a munkáskínálat, mint a kereslet, a munkásság a tőkével szemben elveszti minden ellenálló erejét. Az államhatalom szempontjából cseppet sem kívánatos, hogy a nemzeti vagyton egy-két iparmágnás kezében halmozódjék fel, mert ez az egyoldalú „gazdagság” az államhatalom szempontjából a legnagyobb szegénységgel egyértelmű.

Márpedig Japánban pontosan ez a helyzet. Ha a japán nemzeti vagyton arányosan elosztanák a lakosság között, csak fillérek jutnának egy-egyre. És ezekkel a fillérekkel indított Japán háborút Kína ellen! Sok kicsi sokra megy igaz, de a kicsinek végső következtetésben mégis az a tulajdonsága, hogy hamar elfogy. A jelek arra mutatnak, hogy Japán máris végső erőtartalmait dobja a háború mérlegének serpenyőjébe és sem lehetetlen, hogy ez ellenálatlan előnyomulást egy napon a japán hadsereg váratlan észzeroppanása váltja fel. Bizonyos, hogy a hitel megvonása és a japán ipari termékek bojkottja, amelyről annyi szó esik mostanában, végzetes következményekkel járhatna Japánra nézve.

KISBÉRY JÁNOS

Ófelsége Mária jelent az Anyák Egyesületének szílván

Szombaton délelőtt 11 órakor Ófelsége Mária királyné meglátogatta a védnöksége alatt álló Anyák Egyesületét. Az egyesület elnöknője Vljacsne üdvözölte az egyesület nevében Ófelségét és gyönyörű virágcsokrot nyújtott át neki. Az királyné szívélyes kézfogással üdvözölte az egyesület vezetőit, valamint az egyesület orvosát, dr. Ruzsicsics Urost. Az ünnepi szertartások után

Mária királyné meglátogatta a jótékonyági bazárokat. Az Anyák Egyesületének bazárjánál hosszabb ideig időzött és három kötött pullovert vett három gyermeke részére.

Ófelségét távozásakor Vljacsne elnöknő, valamint az egyesület igazgatósági tagjai kísérték ki. Ófelségén kívül több miniszterné és a külföldi követek feleségei jelentek meg az ünnepélyen.

— Folytatás az első oldalról —

Delbos nem közvetít Csehszlovákia és Lengyelország között

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter szombaton este vacsorát adott francia kártársa tiszteletére. A vacsorán mindkét külügyminiszter felszólalt és hangsúlyozta a francia—lengyel barátságot, amely állandó értékű.

Delbos varsói megbeszéléseiről egyelőre még nem adtak ki hivatalos jelentést, jólétesült körök szerint azonban a tárgyalások igen kedvező mederben folytak a következő három kérdés körül:

1. A középeurópai politikai helyzet.
2. Lengyelország gyarmati igényel.
3. A lengyelországi zsidók kitelepítése Madagaszkár szigetére.

A középeurópai helyzettel kapcsolatban természetesen szóba került Magyarország viszonya a kisántánthoz, annál is inkább, mert Delbos utban Beograd felé kiszáll majd Budapesten is. Ezzel kapcsolatban a varsói „Glas Narodni” ezt írja: Magyarország és a kisántánthoz a viszony csak akkor válhat normálissá, ha a kisántánthoz államok teljesítik a szerénynek

mondható magyar kisebbségvédelmi követelést.

Delbos

Azt a hírt, hogy Delbos közvetítene Lengyelország és Csehszlovákia között, Varsóban határozottan cáfolják. Lengyel politikai körökben azon a tézisen vannak, hogy a kezdeményezésnek ezen a téren Prágából kell kiindulnia, elsősorban a Csehszlovákiában élő nagyszámú lengyel kisebbség helyzetének javításával.

Felemelték a kikindai városi tisztviselők fizetését

Nyugdíjba vonult a főszámvevő — Hetvenöt ügyben hozott határozatot kikinda város parlamentje

Kikindáról jelentik: A kikindai képviselőtestület szombaton tartotta Budisin Ugorica városelnök elnökletével a rendes havi közgyűlést. Mielőtt a napirend tárgyalását megkezdték volna, Budisin Ugorica elnök felhívta a város atyákat, hogy felállással adózzanak Budisin Lázó páni tanácsos, volt képviselőtestületi tag emlékének. Az elnök ezután tolmácsolta Banasevics Ilija ezredes bucsüdvözetét a képviselőtestületnek.

A továbbiakban a városelnök többek között bejelentette, hogy a pénzügyminisztérium jóváhagyta a képviselőtestület határozatát, mely szerint nagyobb összeget szavazott meg a polgári leányiskola fenntartására. A városi utak karbantartására a város még szabályzatot fog kidolgozni. A Beogradban építendő „Szeti Száva” templom építéséhez a város 500 dinárral járult hozzá.

A kikindai járásbírósg mellett működő telekkönyvi hivatal új névjegyzékeinek, valamint több regiszternek a feldolgozására a járásbírósg felkérésére a képviselőtestület tizezer dinárt szavazott meg azzal a kikötéssel, hogy a bíróság tulajdonában levő kataszteri térképeket adja át a városnak.

A katolikus hitközségnek lakbér fejében járó 4.500 dinár kifizetését a városi képviselőtestület engedélyezte. Ez a lakbér a tanterem díja, amelyek a hitközség tulajdonát képező épületekben vannak. A pénzügyi bizottság jóváhagyta az 1928—1934 évi városi szármadásokat és a különböző alapok kezelési módját. Az elismert hitfelekezettek papjainak kérését, hogy mentesítsék őket a városi adó fizetésétől. A városelnök a továbbiakban bejelentette, hogy a város az előrelátott 881.000

A MILOI VÉNUSZ REJTVÉNYE

Gyűjtsd össze ezeket a naponként megjelenő kis figurákat 120 darabból kirakhatja a milói Vénusz lapunkban megjelenő alakját. A helyes megoldáshoz minden figurára szükség van.

A megfejtés csak türelem kérdése. A megfejtőket 75.000 dinár értékű 1000 darab gyönyörű tárggyal jutalmazzuk. Aki figurákat kívánni emulaszt, olyképen pótolhatja, hogy a ap ellenértékét bélyegben, választékos bélyeggel együtt beküldi kiadók hivatalunkba.

dinár adósság helyett egymillió 100.000 dinárt fizetett ki tartozásaira,

amit a képviselőtestület nagy megelégedéssel vett tudomásul. A városi vágóhidak építésére több terv érkezett be és a megfelelő terv kiválasztására külön bizottságot küldtek ki. A városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésének javítására — tekintettel a mind nagyobb drágaságra — a város ötvénezer dinárt szavazott meg. A városi alkalmazottak havi 40, illetőleg 110 dinár fizetésemelést élveznek a jövőben.

Az erre szükséges összeget a város más oldalon elért megtakarításból fedezi, úgyhogy az alkalmazottak fizetésemelése nem jelent új megterhelést. Ennek a körülménynek figyelembevételével a városatyák egyhangúlag jóváhagyták a városelnök, illetőleg a pénzügyi bizottság javaslatát, habár előzőleg súlyos akadályokat gördítettek a fizetésemelés terve ellen. A városi halastó bérletét továbbra is Gyompariu Ilija kapta meg még hat évre. Kuborics Szevén városi főszámvevőt, akinek harmincöt évi szolgálata van, saját kérelmére 1938 január elsejével nyugdíjazták azzal, hogy állását 1 évig nem töltik be. Több kérvényezőt, kik a városi illetéket általában kívánták volna megváltani, a képviselőtestület elutasította azzal az indoklással, hogy az újonnan hozott illetékszabályzat értelmében nem lehet a városi illetéket és behozatali „strosarinát” általánosságban fizetni. A képviselőtestület úgy határozott, hogy az ismert feltételek mellett az adóbuza átvételi határidejét január elsejéig meghosszabbítja.

A japánok újabb előnyomulása

A Japán—kínai harctéri helyzetet változatlanul a japánok gyorsított előnyomulása jellemzi. Szombaton a japánok elfoglalták Kujung és Lusu városokat, úgyhogy most már csak 40 kilométerre vannak Nankingtól.

HALLÓ!

A legutóbb megtartott népszámlálás szerint az Egyesült Államok lakosságának száma 129.257.900. Az elmúlt évben a lakosság 820.000 újszülöttel szaporodott. A legsűrűbben Newyork államban laknak, amelynek 12.935.000 lakosa van.

Manillai jelentés szerint a Fülöp-szigetek költségvetése azt mutatja, hogy a világ egyik legrendezettebb és leghaladóbb állama a Fülöp-szigetek. Az elmúlt költségvetési év négymillió dollár felesleggel zárult. Az ország gazdasági viszonyai kitűnőek. Az aranytermelés fokozódik és az államadósság állandóan csökken.

Anatolia nagy részében rossz időjárás uralkodik. Konojában az árvíz következtében nyolcvan ház összeomlott.

Az osztrák hazafias frontba történő beiratkozást befejezték. A hazafias frontba összesen két és félmillió személy iratkozott be, vagyis Ausztria lakosságának egyharmada.

Csehszlovák lapok jelentése szerint Wagner képviselő kilépett Henlein szünet német pártjából. Lúbel után Wagner most a második képviselő, aki azért lépett ki, mert nem volt megelégedve Henlein állásfoglalásával a Rutha afférral kapcsolatban.

Perkine angol konzervatív képviselő azt a javaslatot terjesztette az alsóház elé, hogy tartson titkos ülést a nyilvánosság teljes kizárásával és ezen vitassák meg Nagybritánia légi felfegyverkezésének kérdését.

Az angol admirális és a hajógyárakban dolgozó szervezett munkások között a fizetés miatt nézeteltérések támadtak. Amennyiben az ellentéteket nem sikerül elsimítani, úgy 22.000 hajógyári munkás sztrájkba lép. Amennyiben sztrájkra kerülne a sor, ez nagy mértékben hátrálna a brit koránny hajóépítési programjának megvalósítását.

A francia kamara gyarmati bizottságának ülésén Taittinger nacionalista képviselő kérdést intézett a kormányhoz, hogy célszerű lenne-e az indiai Océán Réunion szigetére száműzött Abd el Krim volt marokkói szabadsághősnek Északfranciaországban való letelepítése Sarraut miniszter kijelentette, hogy a maga részéről a leghatározottabban ellenzi Abd el Krim visszatérését. Ezzel úgy látszik le is került a napirendről Abd el Krim visszatérése és így a marokkói szabadságharc vezére kénytelen lesz Réunion szigeten tovább álmodni a szabad Marokkóról.

Ünnepélyes bankett keretében adták át a bordal-verseny öt ezer frankos díját Lajarigue francia költőnek. A zsüri elnöke Mounet földművelésügyi miniszter volt. A verseny a francia borok érdekében folytatott propagandának egyik megnyilvánulása. A banketten természetesen igen sok és igen jó bort fogyasztottak el.

Az angol parlament elé rövidesen törvényjavaslat kerül, amelynek értelmében a jövőben bármiféle szemüveget kizárólag csak erre engedéllyel bíró optikusok árúszhatnak. A törvényjavaslatot a közegészségügyi minisztérium terjeszti be, miután megállapították, hogy Anglia 18 millió szemüveget hordó lakosa közül legalább 45 százalék az olyan, aki nem neki megfelelő és így szemének ártó szemüveget visel.

MAGYAR CSILLAGÁSZ DOLGOZIK A VATIKÁNBAN

Castelgandolfo, december

Castelgandolfo most üres, a Palazzo Pontificale lezárt és elsötétített ablakai mutatják, hogy a Szentatya és a pápai udvar tagjai már több, mint egy hete elhagyták a nyári üdülőhelyet és visszatértek a Vatikánba. A csendes kis olasz falu békéjét nem zavarják többé pápai kihallgatásra összegyűlt jegyességek és zárandokok csoportjai. A vidék azonban megőrizte változatlan pompáját: kelet felől a Monte Cavo csúcsa alatt az Albanoi-tó, nyugatra pedig a Campagna síkság natúrán a tenger vize csillog a nap sugarában.

A pápai nyaraló most sem áll üresen, állandó lakosai, akikkel a Szentatya megosztotta palotáját, a csillagos ég tudós kutatói itt élnek állandóan. P. Stein és P. Gatterer jezsuita atyák vezetésével

néhány év óta itt működik a vatikáni csillagvizsgáló intézet.

Európának egyik legrégebb és nagy tudományos multira visszatekintő obszervatóriuma. A pápák érdeklődésének a természettudományok iránt és nagy áldozatkész ségüknek egyik legszebb bizonyítéka ez. Krisztus földi helytartói saját példájukkal és a támogatott tudósok munkája által is tanúságot akartak tenni arról, hogy minél jobban behatol valaki a terem tés titkaiba, annál nagyobb hódolat kél szívében az Alkotó iránt.

A »SZELEK TORNYA«

A vatikáni obszervatórium eredete XIII. Gergely pápa korára nyúlik vissza. A Vatikánban, a Belvedere és della Pigna udvarok fölött a magasban emelkedik egy négyszögletes torony, a Torre dei Venti, melynek egyik termében látható most is az a neveztes meridiánvonal, mellyel Ignazio Danti 1580-ban bebizonyította a pápának, hogy

a tavaszi napéjegyenlőség már nem esik március 21-re, mint ezt a niceai zsinat naptárja megkívánja, hanem 10-11 nappal előbb.

Ez győzte meg XIII. Gergelyt a reform szükségességéről s ebben a teremben fogadta el a csillagászai által kidolgozott reformot és tette kötelezővé. Az egész kereszténységre oly nagyjelentőségű reform itt született meg három évi munka után.

1703-ban XI. Kelemen pápa parancsára földrengésjelző állomást rendeztek be a vatikáni obszervatóriumban. Ebből az időből való az az esemény, melynek kapcsán Banchieri csillagász és a vatikáni intézet is bekerült Róma rendőri krónikáiba. Az év február 2-án és 3-án oly heves földrengéseket éreztek, hogy a Colosseum második emelét három iv leomlott és már attól tartottak, hogy a Szent Péter kupolája és a sixtusi kápolna is összedől. A következő napon kora reggel az a hír terjedt el a városban, hogy Szűz Mária megjelent a pápának és figyelmeztette, hogy mindenki meneküljön, mert az egész város rombadól. A

hir fejvesztett menekülést és kétségbeesést idézett elő. Csak nagy nehezen tudták a pápa lovashírnökei felvilágosítani és megnyugtítani a zavart tömeget. Kiderült, hogy

a rémhírterjesztők rablók voltak, akik az általános fejtelenségben fosztogatni akartak.

Merészségük oly nagy volt, hogy pápai lovászoknak öltözve vegyültek az emberek közé és egyik részük azt erősítette, hogy a Szűzanya jelent meg, a többiek pedig Banchieri csillagászra hivatkoztak, hogy az obszervatórium előre jelezte a katasztrófát.

ÚJ KÖRNYEZET, ÚJ ÉLET

A vatikáni intézet ezután hosszú ideig csak meteorológiai megfigyelésekkel foglalkozott. 1870-ben a Collegio Romano jezsuita atyáinak ott kellett hagynia régi intézetüket és ide fogadta be őket XIII. Leó pápa. A Collegio Romano csillagászai P. Denza és P. Lais vezetésével új életre keltették a vatikáni obszervatóriumot, a pápa pedig odaadta nekik kedvenc nyári tartózkodási helyét, azt a bástyatornyot, mely a Citta Leonina várfalán emelkedik. Ettől az időtől kezdve a vatikáni obszervatórium bekapcsolódott az ég fényképezésének nagy nemzetközi munkájába. A Torre Leonina mellett XIII. Leó kis nyári lakot építtetett magának, de X. Pius ezt is átadta az intézetnek, hogy a csillagászok megfelelőbb, tágas környezetben dolgozhassanak.

A nagyváros közelsége miatt azonban a Vatikán nem volt alkalmas hely zavartalan megfigyelések végzésére. Ezért a lateráni szerződés után a csillagvizsgáló intézet is kikerült Castelgandolfoba.

A Szentatya hatalmas anyagi áldozattal újonnan felszerelte a Zeiss-gyár legmodernebb műszereivel.

A régi csillagvizsgálóból néhány kisebb műszer és óra kivételével csak P. Hagen teleszkópjának objektívje került át ide, de ezt is átalakították, modern teleszkóppá. A másik kupolában lévő kettős teleszkóp pedig egészen új készítmény. A pápai csillagvizsgáló így most is megtartja azt a nivót, amit tudományos multja és tekintélye megkíván és világos bizonyosságot tesz XI. Pius pápa áldozatkésztségéről és szeretetéről, mellyel a profán tudományokat is felkarolta.

A PÁROS CSILLAGOKAT FIGYELI A PÁPA MAGYAR CSILLAGÁSZ

Kellemes meglepetés éri a magyar látogatót, amikor a Castelgandolfói csillagvizsgálóban dolgozó öt csillagász között

magyar emberre talál.

Tibor Mátyás jezsuita atya csillagó szeméin is lehet látni, milyen boldog, mikor honfitársait kalauzolhatja. Megmutatja a hatalmas kettős teleszkópot, amelynél asziszistenstársa dolgozik és ahol a

csillagfényképeket készítik. A másik kupola, ahol a kisebb látcső van, P. Tibor megfigyelőhelye. Ő a kettős csillagok megfigyelésével foglalkozik. Mialatt bekapcsolja a regisztráló óraszerkezetet, elmondja, hogy az óraszerkezet motorjának bugása bizony hallatszik az egész Palazzóban és a pápa udvartartásában lévőek nem egyszer panaszkodtak is a kellemetlen zaj miatt.

Csak maga a Szentatya nem tett erről említést soha.

Igen érdekes az a terem, amelyben összegyűjtötték a csillagterképeket és fényképeket. A térképek és katalógusok között Péter Tibor lelkesedéssel magyarázza a Tejut szerkezetét, nagyságát, beszél a távoli ködfoltokról, melyeket még nem tudott szétbontani a legerősebb teleszkóp sem és amelyek hasonlóak a mi Tejutunkhoz. A Tejut fényképeim megmutatja azokat a részeket, melyeket már átvizsgált, majd bevezet szobájába is. A csendes, komolyan dolgozó tudós életének beszédes dokumentumait találjuk itt: sűrűn teleirt jegyzetek, füzetek kerülnek elénk. Elmondja, hogy munkájának eddig a hatodrészevel készült el. A kiosztott 12 csillagcsoport közül eddig kettőt vizsgált át: az eredmény két vastos fekete füzetben van. Az egyikben körülbelül háromezer, a másikban ezerhatszáz csillag adatait gyűjtötte össze és jegyezte fel. Mosolyogva erősíti, hogy nincs ennél szebb dolog a világon! Csak nagyon fárasztó:

este nyolctól éjszaka kettőig végzi a megfigyeléseket, nappal pedig feldolgozza az anyagot.

Bucszáskor meg elmondja, hogy mint fiatal tanár Pécsen P. Riegl, a kiváló fizikus mellett dolgozott, ő biztatta, hogy foglalkozzék csillagászattal. Előjárói Pestre küldték, majd Dublinba. Itt írta meg első tudományos munkáját és amikor hazajött, a P. Generális éppen akkor érdeklődött csillagász után a provinciálisnál. Így került Castelgandolfoba.

dr. P. G.

Zsirszódát ivott és meghalt egy sztáribecsei kisfiú

Halálos baleset történt Sztáribecsen. Vass Mária munkás asszony a zsirszóda oldatot tartalmazó edényt a konyha egyik sarkában felejtette. Mialatt az udvaron foglalatokodott másfél éves Dezső nevű kisfia rátalált az edényre és tartalmát kiltta. A kihívott dr. Lázios Emil községi orvos már nem tudott a kisgyermeken segíteni és a gyermek egy napi kínos szenvedés után meghalt. A rendőrség a halálos baleset ügyében megindította az eljárást.

Tudja Ön, mi az a „meteor“

avagy: hogyan lehet gyorsan és fáradság nélkül 4 millió dinárt keresni

(Copyright by Publicitas Press Service and Reggeli Ujság Novisztád)

(Genf, december.) Egy híres nemzetközi detektívvel ültem az egyik tóparti kávéház sarkában.

— Tudja, mi az a »meteor« — kérdezte a detektív. — Nem a hullócsillagra gondolok, hanem az amerikai betörőnyelv egyik kifejezésére.

Megvallottam, hogy nem tudom.

— Meteoroknak nevezik betörőnyelven azokat a nagystilű szélhámosokat, akik meteoroszerű hirtelenséggel tűnnek fel egy-egy luxusfürdőhelyen, elkövetnek valami gazságot és mielőtt a rendőrség lefűlkelhetné őket, eltűnnek ismét

oly gyorsan, mint a meteor.

Akar egy szép kis esetet hallani egy ilyen meteorról? Mult héten csíptem el a bűnözők világának egyik leg-tündöklőbb csillagát.

HEGYMÁSZÓK, HA TALÁLKOZNAK...

Természetesen akartam. Barátom, jó detektívmodra, pipáját a foga közé szorította és beszélni kezdett.

— Áprilisban történt. B. ur, a rendkívül gazdag amerikai textilgyáros, mint minden évben, idén is Luganóba érkezett, hogy súlyos neuraszténiáját kezeltesse. A pénzkérésén kívül egy szenvedélye van, a hegyezés. Fenn a hegyek között ismerkedett meg egy másik fűrdővendéggel, aki szintén nagyon szerette a hegyeket. Tom Reynolds néven mutatkozott be a hegyek szerelmese és elmondta, hogy Ausztráliában hatalmas juhtenyésztése van.

— Hisz akkor tulajdonképpen szakmatársak vagyunk — kiáltott fel örömmel B. ur, — mert

én meg feldolgozom az ön juhainak gyarját.

Hamar összebarátkoztak és nem sokára nem is lehetett egyiket a másik nélkül látni.

WALSH, A BŐRKIRÁLY...

Egy este a szálló bárjában ültek. Reynolds figyelmeztette új barátját egy magas, testes urra.

— Tudja, ki az?

— Soha sem láttam — válaszolta B. ur.

— Ez a híres Walsh, a bőrkirály, aki egy esztendővel ezelőtt azt az óriási árzuhanást idézte elő az amerikai piacokon és néhány nap alatt három millió dollárt keresett. Bocssásson meg egy pillanatra, oda megyek és üdvözlöm.

Reynolds Wels-hoz lépett, az rögtön megismerte, nagyon barátságosan üdvözölték egymást és alig telt el néhány perc, a három férfi már egy asztalnál ült. Sokat beszélgettek tőzsdei spekulációkról, üzletekről. Közben Reynolds is bevallotta hogy tőzsdézük és főként mexikói olajrészvényekben van érdekelve. Walsh ajánlotta, hogy

a lehető leggyorsabban szabaduljon meg értékpapírjaitól.

mire Reynolds habozás nélkül rádiogramot küldött londoni bankjának

és utasította őket a papírok eladására.

— Másnap B. ur kíváncsiságból elővette az újságokat és legnagyobb meglepetéssel látta, hogy Walshnak teljesen igaza volt, a papírok lényegesen estek. Délután megint együtt ültek hármasan a szálló kávéházában, mikor megjelent az egyik luganói bankfiók alkalmazottja és kifizetett Reynoldsnak a londoni bank megbízásából kétezer angol fontot (400.000 dinárt), mint a tegnapi gyors tőzsdei művelet nyereségét.

TUDNA GYORSAN 4 MILLIÓ DINÁRT KÖLCSÖNADNI?

Másnap Walshnak sürgősen Párisba kellett utaznia Reynolds és B. ur néhány nap múlva utána mentek. Walsh valóságos lázban égett, egy óriási tőzsdei manőver előkészítésén dolgozott. Csak attól félt, hogy csikágói bankja nem fogja tudni idejében átutalni azt a huszezer fontot

amire mulhatatlanul szüksége van. B. urnak annyira tetszett Walsh tőzsdei merészsége, hogy a barátságára való hivatkozással,

nyomban felajánlotta a huszezer fontot

kölcsönképpen. Walsh elfogadta. Egy óra múlva már B. kezében volt a huszezer font, ötszáz fontos bankjegyekben. A felvett összeget aktatászkába tették és mind a hárman elmentek egy Champs Elysée-i nagybankhoz. Reynolds is az összeget letétbe helyezte. B. és Walsh a kocsi-ban vártak. Reynolds néhány perc múlva teljesen szabályos nyugtával jött vissza és nyomban átadta B. urnak.

Este színházban voltak és utána ittak néhány kortyot a nagy üzlet sikerére. Másnap B. felhívta szállodájában Reynoldsot, azonban közölték vele, hogy elutazott.

— Hova? — kérdezte B. ur rosszszat sejtve.

— Nem tudjuk, — hazgott a rövid válasz...

B. ur a rendőrségre sietett ahol rövid félóra alatt kiműveltesen közölték vele, hogy a 20.000 fontról szóló nyugtája közönséges hamisítvány. A pénzt barátai zsebre vették. Reynolds igazi neve James Bourke 36 éves ausztráliai lakos. A londoni Scotland Yard már hónapok óta keresi. Három héttel később letartóztatták Marseilleben Walsh bőrnagyiparost Jones Casey-nek hívják. Új-Délwalesben született 1892-ben. A

rendőrség Hallam, Wallace és Mitchell néven keresi. Változatos karrieri futott be, mint juhásztor kezdégyetem hallgatója lett, de ugyanakkor már egy betörőbandának is te Ausztráliában, később a Sydney-i tagja volt.

Sydneyben két évet ült börtönben...

— B. urat majd a guta ütötte meg, amikor megtudta, kiket fogadott testi-lelki jóbarátává, — fejezte be detektív barátom. — Később aztán elmondtam neki is, hogy ezek a meteorok főképpen amerikaiakra vetik ki hálójukat. Főlényes biztonsággal lépnek fel, a legelőkelőbb és legdrágább szállodákban laknak. Rendszerint hármasan dolgoznak. Az egyik az áldozatot hajtja fel, a másik kető azután a helyzet alakulása szerint vesz át szerepeket. Reynolds és Walsh kompániájában a luganói bank alkalmazottja volt a harmadik. Az ő szerepe az volt, hogy átadjon Reynoldsnak 2000 fontot s ezzel megnverjék B. ur bizalmát. B. urnak látnia kellett ugyanis, hogy Walsh ur tőzsdei tippjei milyen remekül beválnak... Most ülnek mind a hárman — fejezte be detektív barátom. És mondja még, hogy holnap a Népszövetségnek a bűnözés leküzdése elleni bizottságában fogja részletesen ismertetni a nemzetközi kalandorok ártalmatlanná tételéről szóló tervezetét. B. urról is szó lesz benne, meg kiváló barátairól...

Lippay Imre

Halálra ítélték a kis Mona Tinsley gyilkosát

Londonból jelentik. Egész Angliában óriási feltűnést keltett az év elején a tízéves Mona Tinsley titokzatos eltűnése. A kislány — mint annakidején megírtuk — január 5-én tűnt el az iskolából hazajövet s azután hiába kutatott utána az egész ország rendőrsége — nem sikerült többé nyomára bukkanni.

Egy héttel utóbb azután szemtanuk jelentkeztek, akik egy középkoru férfi társaságában látták állni a kis Mona Tinsleyt az iskola melletti autóbuzsmegállónál majd újabb tanuk bejelentették, hogy ugyanezzel a férfival látták a leányt

jókedűen és barátságosan beszélgetésbe merülve a sheffieldi autóbuzson.

A mindjobban halmozódó gyanúok alapján a rendőrség végül is letartóztatta Tinsleyék albérlőjét, Frederick Nodder 45 éves motorszerelőt, akiben a tanuk felismerték azt a férfit, akivel az eltűnt Mona Tinsleyt utójára látták.

Nodder ez év március 10-én került bíróság elé, ahol vállg hangzottta hogy semmi része sincsen a gyermek eltűnésében. Elmondotta, hogy a kritikus napon találkozott a kis Monával, beszélgetésbe elegyedtek. A kislány arra kérte őt, hogy vigye el Sheffieldbe ahol unokatestvérét, a kis Peter Grimest szeretné meglátogatni.

— Nagyon szerettem a kis Monát — adta elő akkor vallomását Nodder — és így természetesen azonnal ráálltam a dologra. Sőt még azt is megbeszéltük, hogy

nem fogok szólni szüleinek

hanem ő majd ír nekik Sheffieldből, hogy nagyobb legyen a meglepetés. Az autóbuzson magammal vittem egészen Sheffield határáig és ott egy

cédulát adtam neki, amelyre felírtam Grimesék címét és azt mondtam neki, hogy csak érdeklődjék a járőrelőktől, majd utbaigazítják. Én ugyanis nem akartam mutatkozni Sheffieldben, mert ott egy 18 fontsterlinges tartozásom miatt eljárás folyt ellenem. Másnap már megjelentek lakásomon a detektívek és magukkal vittek. Holott a kislány eltűnéséhez semmi közöm és nem is láttam őt többé attól a pillanattól, hogy Sheffield határánál leszálltam az autóbuzsról.

Az esküdtszék nem fogadta el Nodder védekezését és

gyermekrablás címen hétfői fegyházra ítélte.

Nodder azonnal meg is kezdte büntetése kitöltését és az esetre lassanként feledés borult.

Junius 6-án azonban váratlan fordulat következett be. Victor Marshall, a Bawtry Gas Company igazgatója családjával együtt csónakkirándulásra ment az Idle folyón. Evezés közben a csónak orra hirtelen beleütközött valamibe a folyó közepén ami annál különösebbnek tűnt mert az Idle lenincsenek zátonvok. Kiderült, hogy az akadály egy felduzzadt vászonzsák, amely szörnyű büzt árasztott. Marshall rosszat sejtve a partra evezett, embereket hívott azok segítségével kihalászták a zsákot, amelyből

a kis Mona Tinsley víztől felpuffadt holtteste került elő.

A későbbi rendőrorvosi boncolás megállapította, hogy a szerencsétlen gyermeket vízbedobás előtt megfojtották.

Az ügyészség újabb nyomozást rendelt el az ügyben és ennek alapján most már gyilkosság címen emelt vádat a hétfői fegyházbüntetésétől

tő Frederick Nodder ellen, akit most vont felelősségre szörnyű tettéért a nottinghami esküdtszék.

Nodder az újabb tárgyaláson is köromszakadtáig tagadta a terhére rótt bűncselekményt. Annak ellenére, hogy az elnök egymásután tárta elébe a vallomásaiban mutatkozó kétségtelen ellentmondásokat, szilárdan megmaradt amellett, hogy a legbarátságosabb hangulatban vált el a kis Mona Tinsleytől a sheffieldi autóbuzsnál és fogalma sincs róla hogy azután mi történt a kislánnyal

Ezen az újabb tárgyaláson már csak Victor Marshall igazgatót hallgatták ki tanuként aki elmondotta a holttest megtalálásának körülményeit, majd az orvosszakértők jelentését és a boncolási jegyzőkönyvet olvasták fel, végül a védő tartotta meg védőbeszédét, amelyben hivatkozott arra, hogy Nodder ellen semmi közvetlen bizonyíték nincsen

— Figyelmeztetem az esküdteket, — mondotta, — hogy nagyon komoly főbenjáró ügyről van szó amelyben nem lehet közvetett bizonyítékok illetve látszatok alapján marasztaló verdiktet hozni.

A párbeszéd elhangzása után az esküdtek visszavonultak. Harmencöt percig tartott a tanácskozás, amelynek végzetével közölték az elnökkel, hogy

egyhangúlag bűnösnek találták Frederick Nodder-t a kis Mona Tinsley meggyilkolásában.

— Az igazság lassan de elkerülhetetlenül utólrerte őnt! — jelentette ki a bíróság elnöke, majd az egyhangú verdikt alapján kihirdette az angol törvények szerint ilyenkor elkerülhetetlen

halálos ítéletet.

Nodder arcrándulás nélkül hallgatta a végzetes szavakat. Egy pillanatra sem tört meg és mielőtt kivették volna csak ennyit mondott.

— Tiszta lelkiismerettel hagyom el ezt a termet.

Anglia 50 millió háborús kenyérgyertyét nyomtatott

A polgári légvédelem óriási előkészületei

Londonból jelentik: Az angol fegyverkezési program nemcsak a hadsereg, a haditengerészetre és a légitartományra dolgozott ki évekre előre részletes terveket, hanem Anglia polgári lakosságának védelmére is már jóelőre megtörténik minden intézkedés. Összesen 50 millió gázmaszkot akarnak záros határidőn belül előállítani és ezek közül 26 millió darab már el is készült. London 9 millió lakosa számára már az utolsó darabig készen állnak a gázmaszkok és órákon belül szét lehet osztani az emberek között a védőálcákat.

Máris 162 000 teljesen kiképzett légi gázvédelmi önkéntes áll rendelkezésre, de az angol kormány nem elegendőnek még ezzel sem. Miután a repülőgépek leszárt gyújtóbombái percek alatt sok ezer tüzvész okozhatnak és ezt a rendes tűzoltóság természetesen nem tudná elfojtani, most minden egyes lakóházban külön tűzoltócsapatot szerveznek, melynek tagjai nők lesznek.

Az angol kormány megrendelt több százezer tűzoltófelszerelést is,

melyeket egyenként 30 sillingért fognak a háztulajdonosok rendelkezésére bocsátani. A bombák által okozott tüzet el lehet oltani vízzel is, így a felszerelés egyik darabja igen nagy nyomással dolgozó fecskendő, amelynek 30 méteres gumicsöve van.

A repülőgépekről ledobott thermitbombák olyan óriási hőséget fejtenek ki, hogy a víz nem jelent segítséget, hanem még jobban növeli a thermitbombák lángját. A legjobb védekezés ezek ellen a bombák ellen a homok, így a tűzoltófelszereléshez hozzátartozik egy homokszóró bódogedény, amelyben 3 kiló homok van, azonkívül pedig egy különleges alakú homokszóró ásó, amely úgy van szerkesztve, hogy magát a thermitbombát is fel lehet vele kapni és a homokládába dobni, ahol azután kialszik. Ennek az ásónak 8 méter hosszú nyele van, úgyhogy a hőség ellen védelmet nyújt.

A legjelentősebb lépés, amelyet Anglia a polgári lakosság szempontjából idáig tett, az, hogy máris

megkezdtek a kenyér- és ételmi-

szertanyagok nyomtatását

fel az országot és kinevezték már az Angliában. Tizenöt kerületre osztották egyes kerületek ételkészítőkészítőit is. Nyomban a háború kitörésekor életlépnek a szigorú korlátozási rendelkezések, amelyek nemcsak az ételkészítőkészítőkre, hanem a takarmányokra is kiterjednek. Ez annyit jelent, hogy

a lovak és szarvasmarhák is ételkészítőket fognak kapni

Angliában. „Egyelőre” 50 millió ételkészítőgyertyét nyomtat az angol kormány, amelyeket szétosztanak a 15 kerületben. 48 órával a háború kitörése után már csak ételkészítőgyertye juthatnak ételhez az angolok. Az ételkészítőgyertyéket

már most elosztják a 15 életmezési kerület között,

mert számolnak azzal, hogy háború esetén ellenséges repülőgépek bombái a vasutvonalakat is elpusztíthatják. A 15 életmezési kerület diktatórai már a legközelebbi napokban tanácskozássra hívják össze a helyi hatóságokat. Minden városnak, sőt minden községnek meglesz a maga életmezési bizottsága, hogy a helyi viszonyoknak megfelelően dolgozzák ki a részleteket. Talán abból alkothatunk magunknak legkönnyebben fogalmat arról, hogy mi be kerül Angliának nem is a fegyverkezés, hanem a polgári légvédelem, hogy a különböző helyi hatóságok egyedül homokszórókra több mint 500 millió dinárt fognak költeni.

Ujabb arab zavargások Palesztinában

A jeruzsálemi pályaudvaron szombaton délután arab banda fegyveres támadást intézett a gyalogjárók ellen. A támadásnak egy halott és több sebesült áldozata van.

Faruk egyiptomi király

Az angol rákellenes liga nagyjelentőségű évi jelentése

Londonból jelentik: Az angol rákellenes liga — British Empire Cancer Campaign — most megjelent 14. évi jelentése óvatosan fogalmazott tudományos mondatokban szenzációs hírt közöl. Laikus nyelven kifejezve ez az angol tudományos testület lehetőséget lát arra, hogy rövidesen

az emberiséget védőoltásokkal látják el a rák ellen, sőt gyógyítókat adnak azoknak, akik már megbetegedtek.

A jelentésnek az immunizálás részét dr. T. V. Lumsden, a London Hospital rákkutató osztályának a vezetője terjeszti elő a vele együtt dolgozó kutató társával egyetemben. Lumsden professzor elmondja, hogy ha egy patkány, amelyet mesterségesen rákkal fertőztek meg, mégis magától vagy a rákos daganat elpusztítása útján meggyógyul: vére olyan ellentesteket fejleszt, amelyek védőoltást tesznek minden további rákos fertőzéssel szemben. Ezek az ellentestek mérgező hatásúak a rákos sejtekre, de teljesen ártalmatlanok az egészséges sejtekre.

Az angol rákkutatók azonban még ennél is tovább jutottak kísérleteikkel. Megállapították, hogy ha egy juh patkányrákkal oltanak be, a juh nem betegszik meg rákban, viszont vére ellentesteket termel, amely nemcsak a patkányrákkal, hanem

minden más rákos sejtekkel szemben felveszi a harcot.

Ezeket az ellentesteket az angol kutatók odáig fejlesztették, hogy most már antiszérum alakjában meg tudják kapni. Ez az antiszérum a patkányokat teljesen mentesíti a rákkal szemben, sőt sok esetben a meglévő rákos daganatokat is elpusztítja.

Lumsden professzor kísérletei nagy lehetőségeket tárnak fel az orvostudomány előtt, miután az ember általában ugyanúgy reagál a mentesítő szerekre, mint az állatok. Kétségtelen, hogy

még hosszú munkára lesz szükség, míg tényleg sikerül majd az embert védőoltással ellátni a rák ellen.

A drinai bánóság bányáit dr. Davidovics Dusánt nevezték ki

Öfelsége II. Petár király nevében a királyi régensség az eddigi drinai bán, Lukics Predragot ugyanilyen minőségben a moravai bánóságba helyezte át. Helyére a miniszterelnök-külgyminiszter ajánlására dr. Davidovics Dusánt nevezték ki. Dr. Davidovics bán a miniszterelnök-külgyminiszter és a minisztertanács előtt szombaton este 6 órakor letette az esküt.

Ellopták a francia csuklyások egyik vezetőjét

Párisban erőiesen folyik tovább a nyomozás a csuklyásszervezet tagjai után. A földalatti villamoson a rendőrségnek sikerült elfognia egy 28 éves fiatal embert, aki a végrehajtó bizottságban a fegyverelosztást vezette.

Atlee őrnagy Spanyolországban

Madridból jelentik: Atlee őrnagy, az angol munkáspárt vezetője Valenciából elutazott a madridi harctérre, hogy az ottani helyzetet tanulmányozza és arról tájékoztassa pártját, illetve az angol közvéleményt.

Vonalszerencsétlenség Valencia közelében

Madridból jelentik: Tegnap délelőtt Valencia közelében összeütközött két vonat. A szerencsétlenségnek 20 halott és igen sok sebesült áldozata van.

Kiutasították a Reuter-iroda beográdi tudósítóját

Beográdból jelenti az Avala: Az illetékes hatóságok tegnap közölték Harrison Huberttel, a londoni Reuter-iroda beográdi tudósítójával, hogy további beográdi tartózkodása nem kívánatos, mert többszöri figyelmeztetés ellenére is a valóságnak meg nem felelő, tendenciózus tudósításokat küldött Jugoszláviáról a Reuter-irodának. Harrison Hubert a kiutasítási végzés értelmében rövidesen elhagyja az országot.

Elrabolták a Rockefeller-muzeum cári kincseit

A kár meghaladja a huszonötezer dollárt

Newyorkból jelentik: Példátlan aranyu betörés keltett izalmat Newyorkban. A hétfőre virradó éjszaka betörők jártak a Rockefeller-alapítvány múzeumában, ahol az egykori orosz cárok számos, felbecsülhetetlen értékű kincsét is őrzik. A tettesek a vizsgálat megállapításai szerint csak

a helyi viszonyokkal ismerős egyének lehettek.

A betörésnek hétfőn reggel jöttek nyomára. A múzeum őrszemélyzete elképedve látta, hogy a hatalmas palotának az az épületrésznye, ahol az orosz cári kincsek kerültek kiállításra tárva nyitva áll. Rosszat sejtve, be-siettek s megdöbbenve látták, hogy az üvegvitrinokat, amelyekben a drágaságokat elhelyezték, összezúzták és a legtöbb üvegszekrényt tartalmát elrabolták.

II. MIKLÓS CÁR ARANYSERLEGE...

Az őrszemélyzet azonnal jelentést tett a múzeum igazgatóságának és a Rockefeller-alapítvány elnökségének. Haladéktalanul értesítették a rendőrséget is s alig egy óra leforgása alatt helyszíni vizsgálatot tartott a kirendelt bizottság. Megállapították, hogy

az elrabolt műtárgyak között van II. Miklós cár egy aranyserlege,

II. Sándor cár egy aranyból és ele-

fántesontból készült remekművű dohányszelencéje valamint egy drágakövekkel ékes, vertaranyból készült nevezőhűtő is. Ezenkívül tömérdek arany- és ezüst műtárgy, drágakövek, ékszerek, kelyhek, kereszték és egyéb kegytárgyak tűntek el a betörés alkalmával.

Egyes jelek azt bizonyítják, hogy a betörőket az utolsó pillanatban valaki megzavarhatta. Nem vitték ugyanis magukkal azt a csaknem másfél méternyi vert arany tálat, amely III. Sándor hagyatékából került a Rockefeller-muzeumba. A kár azonban hozzávetőleges számítás szerint is legalább

25.000 dollárra tehető.

Az orosz cári kincsek nagy része — mint ismeretes — még 1919-ben vándorolt külföldre. A szovjet urai akkoriban igyekeztek pénzre tenni a cári ékszerek nagyvadászatát, amelyek közül a legnagyobb értéket az agg petroléumkirály, John D. Rockefeller szerezte meg.

A newyorki rendőrség széleskörű nyomozást indított a rablók kézrekerítésére.

Fizessen elő a Reggeli Ujságra

SZINHÁZ-FILM

Nagy siker koronázta az „Ártatlan a feleségem”

elsőrangú noviszádi bemutatóját

Marmath Imre humorgyárosnak és Adorján András tehetséges zeneszerzőnek „Ártatlan a feleségem” című operettje tipikus példánya annak a könnyű fajsúlyú zenés vígjátéknak, amelyet a haldokló nagyoperettek helyébe a pesti szellem és elpusztíthatatlan jókedv az utóbbi években kiteremt. A régiakkal ellentétben ezekben az operettekben nincs semmi nagyképűség, nincsenek drámai felvonások, nincsenek az operával kacérkodó primadonna-áriák, nincsen bennük semmi, amivel csak hivatásos színészek tudnának megbirkózni. Van egy kis cselekmény, ami csak azért fontos, hogy minél több kacagató helyzetet bonyolítson össze, van néhány fülbemászó sláger, amit a közönség már a második ismétlésnél együtt dudol a szereplőkkel és van néhány esportos jelenet, hogy a szép görög szép táncjaiban a szemnek is jusson valami s a közönség nevető izmai némi pihenőhöz jussanak.

Ilyen könnyed, kedves és mulató operett az „Ártatlan a feleségem”, amely egyetlen jelenetével sem témaszt olyan igényeket, hogy túlhaladná a műkedvelő színpad, zenekar és szereplők teljesítőkéességét. Ebből a szempontból tehát feltétlenül helyesen eszelekedett a noviszádi Református Kör műkedvelő szakosztálya, amikor ezt a darabot tűzte műsorra s igen díszreterjes az a bátorsága is, hogy költséget nem kímélve olyan szép díszletekkel, remek formaruhás görögökkel és egyéb rendezési kúszásokkal hozta ki a darabot, hogy azon nyoma sem volt a vidéki iznek.

A szemet gyönyörködtető kerethez méltó volt a tartalom, maga az előadás is, amelyről száma elsőnek Diener Gyula rendező nevét kell megemlíteni. A hivatásos színész úgy játszik, ahogy tud, de a műkedvelő úgy játszik, ahogy betanították. Diener Gyula pedig ebben régi, elismert nagymester, akivel a műkedvelőkünkön nagyon kevesen vehetik fel a versenyt. Hogy a darabban mindenki a neki legjobban megfelelő szerepet kapta, hogy az előadás az első lámpalázis negyedórától eltökélten simán és gyors ütemben pergett le, mindez éppúgy az ő érdeme, mint az, hogy a régóta ismert műkedvelőkből sokkal többet hozott ki, mint amit eddig nyújtottak s hogy emellett egész esomó tehetséges kezdővel ajándékozta meg az ifjúi műkedvelést. Szinte elomult a közönség, hogy honnan tudta összeszedni ezt a sok szép, jómozgású fiatal lányt, amelynek így egy csokorban még egyetlen noviszádi színpadon sem láttunk. Hogy színészek is pártatlan Diener Gyula, azt ebben a darabban is megmutatta, pedig alig néhány szavas szerepet vállalt, éppen azt, amelyikre senki sem vállalkozott. (Mert a műkedvelők rendszerint válogatók, mindenki főszerepet akart.)

A hat nagyobb szerepben Horol Nusi, Csipő Aranka és Miglincz Böske. Mellette Waack Imre, Haber András és Lauterer János tűnt ki s nehez volna megállapítani köztük a rangsort.

Horol Nusi régóta kedvence a noviszádi közönségnek és méltán. Ő a noviszádi Vaszary Piri, az a darab, amelyben ő lép fel, meg nem bukik. A játéka egyre mélyül, már ott tart, hogy egy-egy találkozásával vagy finom arckifejezésével többet tud kifejezni, mint más hosszú szöveggel. Grotteszk táncai nagyon ügyesek s hangjával is gazdaságosan bánik.

Csipő Arankát tartózkodó, félénk, naiv természete igen alkalmassá teszi az „Ártatlan” feleség címszerepének eljátszására. Nagyon jó megjelenése van, a ruhái igen szépek voltak s valamennyi szereplő közül ő énekel a legjobban.

Miglincz Böske temperamentuma, pajkos szépsége igen jól érvényesült a kacér kis színésznő szerepében. Biztosan mozog a színpadon, jól táncol s kellemes hangjával is egyik legértékesebb tagja volt ennek a jól összeválogatott női hármasnak.

A férfiak közül Waack Imre áll kétségtelenül az első helyen. Ez az alakítása minden eddigi szereplésénél jobb s minden szava, minden mozdulata nevető orkánt vált ki a nézőkből. Táncai úgy a darabban, mint a felvonásokban kitűnőek voltak.

Haber András is sokat fejlődött, rokonszenves a megjelenése, kellemes a hangja s általában megvan benne minden, amit a honvivőitől elvárunk. Néha azonban kissé kiesik az ütemből s az az érzése olyankor az embernek, hogy nem játszik, hanem csak a betanult lelkét mondja fel.

Lauterer János az amerikai nagybácsi szerepében örökbílette eddigi műkedvelő sikereit. Már a megjelenése is igazi yankee-re vallott s biztos szereptudásával, jó játékaival egyik oszlopa volt az előadásnak.

Kiseb-nagyobb szerepekben jól megállták helyüket: Buchhammer Maca, Siha Kamilla, Peikert Vali, Nánóssy Zsuzsi, Oláh Angela, Maros Böske, Fehérvári Elemér (fremek maszkaró volt), Farkas Zolt, Kollár Bandi, Erdős Gyula és Kovár Ferenc.

A rendezőség bevezette azt a helyes újítást, hogy a felvonások között táncszámokkal töltötte ki, ami nemcsak azért jó, mert így kellemesebben telik az idő, hanem azért is, mert nem halad a színpad átrendezését. Ezekben a számokban Knapp Margit, aki Waack Imrével angol keringőt adott elő, születtek tehetségnek mutatkozott be. Igen jó volt Haacker Baba és Farkas Zolt tűzes spanyol tangója, de az ilyen bő spanyol szoknyának és pörgetésű zenének több hely kell, mint amennyi a fügeöny előtti részen rendelkezésükre állt. A már említett szép és fiatal Siha Kamilla, aki mint főgőri a darabban is fellépett, színdarabban előadott finom gősi-táncával aratott osztatlan sikert. Ezek a táncok és a darabban előadott meglepően változatos és ötletes táncok Kovács Marga táncosnő izlését és szakértelmét dicsőítik.

A tűzoltó zenekar Votchevsky karnagy vezetésével különösen kísért a zeneszámokat, a szép díszleteket Gorjanac Márton készítette.

A közönség, amely zsufolásig megtöltötte a Református Kör nagytermét, igen jól mulatott és sokszor nyíltzini tapsokban is kifejezte elégedettségét az előadás felett, amelyen még az is kevés kivétel nélkül találta, aki a káklán is keresi a csomót. Műkedvelőktől ennél jobbat alig lehet kívánni s bizonyos, hogy erre a darabra akár feltűnésre is megtekinik a Református Kör nagyterme, ahányszor csak műsorra tűzik.

A szereplőknek a további előadásokra egy kis tanácsot mégis adunk: a phony is fensol a közönség ne ismételték meg a darab előlén a teljes zenevezetést, elő a tánc megismétlése. A sok énektől esetleg berekednek a harmadik felvonásig s a folytonos

ismétlésekkel az előadás a kelleténél hosszabbra nyúlik.

Mert a Református Körnek van a legpontatlanabb közönsége, a félkilenc órára hirdetett előadást még féltízóra sem lehetett megkezdeni s így természetesen, hogy csak éjfél után 2 órákor ért véget. Hibáztatni kell a közönséget azért is, hogy sokan a felvonásokban már a teremben rágyújtanak, ami egyáltalában nem használ a szereplők hangszámainak, nem is beszélve a nemdohányzókról.

Némi melegségül szolgál nekik, hogy a nagy telongásban szinte képtelenség kijutni a szabad levegőre, ami egyébként régi panasz minden magyar előadás után, mert nincs igazán megfelelő, kellő nagyságu és mutatós színpad után, mert nincs igazán megfelelő irigységgel gondol például a noviszádi németek Habag-házára. Noda, szegények vagyunk és legyünk szerények. Elégedjünk meg azzal, hogy legalább az van, ami van. (bf.)

Marlene Dietrich elhagyja Amerikát

A szerződése lejár, nem újítják meg

Londonból jelentik: A filmvilágnak szenzációja van, mint a Daily Express első oldalán jelenti, Marlene Dietrich még befejezi most megkezdett filmjét, aztán örökre hátat fordít Amerikának. A Paramount filmgyárhoz még erre az egyetlen filmszerepre köti régi szerződése, amelyet

ezután már nem újítanak meg.

A hirt maga Marlene Dietrich hozta nyilvánosságra aznap, hogy Európából Newyorkba érkezett. Marlene most készülő utolsó amerikai filmjében életében először játssza annak az asszonynak a szerepét, aki gyengébbnek bizonyul a másik nővel szemben.

Vetélytársnője most győzi le első ízben filmen a sex-appeal királynőjét.

Marlene Dietrich Európában készült nagy filmje, amelyet néhány hét előtt mutattak be Amerikában,

nem váltotta be a hozzá fűzött reménységeket.

Ezt a filmet az amerikai mozikban kisérőfilmnek játsszák.

A francia iskolákban kötelezővé teszik az Ember tragédiáját

Párisból jelentik: Nagy feltűnést keltett francia irodalmi körökben az Ember Tragédiájának marionett előadása a párisi világiállításon. Madách drámája ezuttal először hangzott el francia nyelven és

egycsapásra meghódította a francia közönséget.

Tegnap délután a francia kulturális minisztérium néhány magasrangú tisztviselője és az 1939. évi newyorki világiállítást párisi megbízottja előtt újra eljátszották a Tragédiát.

A hallgatóság annyira el volt ragadtatva a remekműtől és a francia színészek tökéletes előadásától, hogy igen valószínűnek látszik, hogy

a francia iskolák kötelező előadás keretében fognak megismerkedni az Ember Tragédiájával.

Kitűnő marionett előadásban. Szó van arról is, hogy Budapesten is bemutatkozik a francia marionett együttes a Tragédiával.

Intimitások a megalakuló Korda társaságól

Chaplin kétfélmillió dollár készpénzt kap

Newyorkból jelentik: Londonban nemsokára aláírják azt a szerződést, amelynek előkészületei miatt Korda Sándor hosszabban időzött Amerikában. Az egyesült Korda-Golawyn társaság megvette az United Artists filmvállalatot, ami ugy volt lehetséges, hogy a Prudential biztosító társaság, amely a London Film Korda Sándor filmgyárának egyik részvényese,

négy és félmillió dollárt hozott össze angol bankároktól.

Ennek az összegnek az ára az, hogy évi 250.000 dollár kamatot kell fizetni és az első befolyó másfélmillió dollárt rendelkezésre kell bocsátani. A négy és félmillió dollár csak kölcsön.

Az United Artists felszámolásánál és az új trösztbe való olvadásnál kielégítik az eddigi tulajdonosokat, Chaplin 2 millió dollárt kap, Douglas Fairbanks és Mary Pickford fejenként másfélmillió dollárt és egyenként 750.000 dollár értékű részvényt. A tröszt elnöke valószínűleg Maurice Silverstone lesz.

A Broadway szépségcárja tökéletes feleséget keres

Londonból jelentik: Londonba érkezett a Broadway szépségcárja, ritmusmáharádsája: Georgie Hale. Ő most a híres Ziegfeld utóda Amerikában, a revürendezés legnagyobb tekintélye.

Ideje nagy részét azzal tölti, hogy keresztül-kasul járja Amerikát és ki válogatja a legszebb lányokat revüi számára. Érdekes, hogy a rengeteg szép leány közül egy sem tudta tartósan meghódítani, 25 éves korára a szépségcárja még mindig nőtlen.

— A világ legtökéletesebb nőjét kell feleségül vennem.

mert ha más lenne a feleségem, az bizonyosan halálosan féltékeny lenne a szép revügörögökre — mondotta Londonban Hale. — Majdnem minden szép leány, aki utamba akad, igen nagy hatással van rá, de mikor már majdnem ott tartok, hogy a világ legesodátosabb lényének hiszem, egy másikra találok, aki még csodálatosabb.

A Broadway szépségcárja felhajtott egy pohár vizet, majd így folytatta:

— A jövődöbelimnek barnának kell lennie. A barnák állhatatosabbak, mint a szőkék és a vörösek. A bokája vékony legyen, az arca pedig telt. Legyen egyénisége, legyen benne tűz és elevevény, olyanfajta jellem legyen, aki, ha a dolgok rosszra fordulnak, ne csak megmaradjon az ember mellett, hanem harcolni is tudjon érte. És ne igyék. Nem tudom nézni, ha a lányok isznak.

SZÖKE SZAKÁLL A RONACHERHEZ SZERZŐDÖTT.

Szöke Szakáll a Ronacherhez szerződött. A bécsi Ronacherben »Elvárszolt világ» címmel mutatnak be egy revüt. Az osztrák fővárosi varieté színházának főszereplője Szöke Szakáll, aki decemberre a Ronacherhez szerződik.

HIREK

PELLEGRINETTI NUNCIUS ELUTAZOTT BEOGRÁDBÓL

A bitorossá kinevezett Ermengildo Pellegrinetti apostoli nuncius tegnap elutazott Beográdból. A nuncius kiszáll Zagrebben egy napra, hogy elbucsuzzék az ottani egyházi előkelőségektől s aztán végleg elhagyja Jugoszláviát.

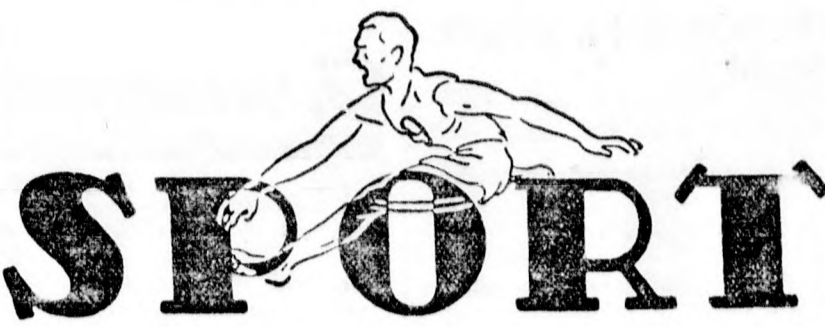
Megkezdte munkáját Petrovgrádon az adófelszámolási bizottság. Petrovgrádról jelentik: A petrovgrádi adófelszámolási bizottság dr. Siják Gávra noviszádi pénzügyi főtanácsos elnökségével megkezdte munkáját és letárgyalta a jaszatomi és novibecsei adóhivatalok hatásköri területéről beérkezett felebbezéseket. A petrovgrádi adóhivatal területéről beérkezett felebbezések tárgyalására december 13-án kerül a sor, mert most folyik a noviknejeváci felebbezők tárgyalása. A petrovgrádi felebbezéseket szakmák szerint tárgyalják és december 30-ig befejezik, a hónap és az év utolsó napján pedig a kovacsici adóhivatal területéről beérkezett felebbezéseket tárgyalják, úgy hogy a bizottság még az idén befejezi munkáját.

Az Ön rádiója torzít! Forduljon díjtalan felvilágosításért Gelb-Orion-rádióhoz, Noviszád, Kralja Petra II. u. 23.

SZARAKAN'ZSAI HÍREK. Borka István Vidinszka utca 4-es számú házában ismeretlen okból kigyulladt az udvarban lévő széná here és peyva. A kár 500 dinár. A takarmány nem volt biztosítva. — A Dunabánáság tűzoltószervelete Popovics Dusan kerületi tüzelfelügyelőt, tüzoltófőparancsnokot arany érdemkereszttel, Babinszki Orbán nádrájnát és Takács György tolvajvesztő szakasznarancsnokokat ezüst érdemkereszttel tüntették ki. Popovics rendőrkapitány ez évben tölti be 25 éves tüzoltói jubileumát. — December 7-én reggel 8 órakor a helyszínen átvértesen eladták a töltés és a Kistiszta melletti lévő fehér nyárfákat; december 10-án d. e. 11 órakor a városvezető iródtájában árverésen eladták a volt hadállomás épületét. Kikiáltási ár 7000 dinár. — Akik a kulokot le akarják szedni, a jövő héten még ledolgozhatják. — A Katolikus Kőr műkedvelő együttese Sári Szilveszter a leányok agilis rendezésében előadja „A Fa'u gyöngye” című énekes népszínművet. A darabban a Kőr legtehetségesebb műkedvelői lépnek fel.

Madárkiállítás Petrovgrádon. Petrovgrádról jelentik: A petrovgrádi galambász és madárszervezetek rendezésében pénteken délután fa'galamb, baromfi, nyul' és éneklőmadár kiállítás nyílt meg a Korona szálló nagytermében. A kiállítás megnyitását megjelent Molack Milivoj helyettes városelnök és Gyurgyics Milos rendőrségi előjáró is. A megnyitás után a zsűri elbíráta a kiállított anyagot és ítélete alapján a két vándorsereget Müller Zoltán és Csello Dragutin nyerték.

NÉMETORSZÁG—MAGYARORSZÁG 287.85:282.05. A Budapesten tegnap rendezett válogatott tornászversenyt szép küzdelem után minimális arányban a német együttes nyerte meg. Legjobb embere az olimpiai bajnok Schwarzmann volt, míg a fiatal magyar csapatból Kecskeméti tünt ki.

SPORT

A NAK és Vojvodina győztek a noviszádi mérkőzéseken

NAK-Dulcisz 3:2 (3:1)
Vojvodina-Makkabi 3:1 (1:1)

Tegnap délután, gyönyörű időben, két elsőosztályú barátságos mérkőzést játszottak Noviszádon. A konkurrenciapolitika ezuttal is megboszszulta magát, mert a két pályán összesen nem volt 600 néző, amiből a Karagyorgye-pályára 400, a NAK-pályára meg éppen csak 200 jutott. Ha egy pályán rendezik, alighanem mind a négy résztvevő csapat s a közönség is jobban járt volna.

NAK—DULCISZ 3:2 (3:1)

Játékvezető Dotlics. A cukorgvári csapat igazolta a híret s jó vidéki átlagjátékot nyújtott minden különösebb tudás nélkül. A NAK viszont úgy játszott, ahogy szokott: szépen, de eredménytelenül (mádnem úgy, mint a bécsi Ausztria) s így a novivrbázi csapat alárendelt szerepe ellenére is sokszor tudott veszélyes lenni gyors kiszökéseivel.

Egyénileg a Dulciszból Mornau kapus tűnt ki. A fedezetsor szürke volt, a csatársorban a két szélső és Janekovics közepesetér mutatott néhány szép dolgot. A NAK oszlopa ezuttal is, mint mindig a fedezetsor volt a védelem jól állt a lábán, csak Sovén hibázott az első gólnál, amelyet el lehetett volna kerülni. A csatársor se Rózsával se Rózsa nélkül nem volt olyan, amilyennel bajnokságot lehetne nyerni.

Az első gólt a Dulcisz szerezte az 5. percben Sovén jóvoltából Janekovics révén. Ezt a 30. percben Bódy egyenlítői majd a 35. percben Kovács 2:1-re növeli az eredményt. A 40. percben Franck kitűnő sarokrugása után kavarodás támad a Dulcisz kapu előtt, amelybe Tomcsányi és Bódy lábát érintve jut be a labda.

Szünet után meglehetősen nagy és meddő NAK-fölény, a csatárok sokat hibáznak, viszont a Dulcisz a 15. percben eredményes: Janekovics átadásából Dragin II lövi a gólt, amely egyuttal az utolsó is.

Dotlics jól vezette a mérkőzést, amelyre a két csapat így állt fel:

NAK: Sovén — Szilágyi, Lerch — Haasz, Thurzó, Kotrba — Franck, Tomcsányi, Bódy, Kovács, (Rózsa), Bartha.

Dulcisz: Mornau — Müller, Mondovics — Tóth, Schmidt, Finta, — Dragin II, Dragin I, Janekovics, Rapp és Móritz.

VOJVODINA—MAKKABI 3:1 (1:1)

Játékvezető: Resch. A Vojvodina B. Markovics és Zagorac helyén tartalékkal állt fel, de a második félidőben jobb kondíciójával és nagyobb tudásával még így is megérdemelten szerezte meg a győzelmet.

Az első félidőben jól tartja magát a Makkabi s a játék változatos, kiegyensúlyozott. Ez kifejezésre jut az eredményben is, mert Welker gólját Schaeffer kiegyenlítői. Szünet után egyre érezhetőbb a Vojvodina-fölény, a Makkabi védelme kezd kihagyni s Welker, majd Bózsics egy-egy újabb góllal beállítja a végeredményt.

Resch jól bíraskodott.

EGYÉB NOVISZÁDI EREDMÉNYEK:

Makkabi—Vojvodina 2:0 (1:0), ifjúsági.

Karagyorgye/B—NAK ifjúsági 2:0 (1:0)

Beograd Zagrebben megismételte győzelmét

Beograd Zagreb 4:1 (1:1)

A szerdai városközi mérkőzés tegnapi revánsa igen nagy meglepetést hozott. Beograd tudvalevőleg 3:0 arányban nyerte az első mérkőzést s most általában azt várták, hogy Zagreb a saját pályáján visszaadja a kölcsönt. Ehelyett fordítva történt s

Beograd csapata a második félidőben mutatott nagy fölényével és hasznosabb játékmódorával, megérdemelten győzött ezuttal is 4:1 (1:1) arányban. A mérkőzésnek szép időben 6—7000 nézője volt.

Gólláncot nyújtott a Ferencváros

A magyar nemzeti bajnokság tegnapi, utolsóelőtti fordulójában végig a favoritok győztek s meglepetést legfeljebb a Kispest váratlanul nagy és a ragyogó formát játszó Ferencváros gólláncos győzelme kelt.

Eredmények:

- Ujpest—Phöbus 4:3 (4:3).
- Nemzeti—Budafok 2:2 (2:1).
- Hungária—Elektromos 4:1 (4:1)
- Ferencváros—Törekvés 12:1 (5:1).
- Kispest—Szeged 7:2 (6:2).
- Szürketaxi—Budai 11 2:1 (0:1).
- Bocskai—Győri ETO 1:0 (1:0).

A Szlavia lett Oszijek őszi bajnoka

Oszijeken tegnap délután játszották le az őszi évad utolsó bajnoki fordulóját. A Szlavia ezuttal is biztosan győzött s 11 pontjával a bajnoki táblázat élén áll.

Eredmények:
Graficsár—Hajdu 2:2 (2:1), játékvezető Habdija.
Szlavia—Elektra 6:1 (2:1), játékvezető Mechmedovics.

Brüsszelben döntetlenül játszott a BEAC

A belga portyán levő BEAC vizi-póló csapata Brüsszelben játszotta harmadik mérkőzését, amelyen 5:5 arányban döntetlenül végződött a legjobb összeállítású belga válogatottnal. A budapesti egyetemisták igen hízog kritikát kaptak a belga lapoktól s Csik Ferenc olimpiai bajnokkal kapcsolatban ezt írja: »Köszönjük a rendezőségnek, hogy lehetővé tette a belga közönségnek hogy ezt a csodálatos embert láthassa«.

A BSK és a bukaresti Vénusz Budapesten

A budapesti karácsonyi futballtorna, amelyről egyszer már hírt adtunk, kezd határozott körvonalakat ölteni. Annyi máris bizonyos, hogy karácsonykor a Beogradski SK és a román bajnok Vénusz lesz a magyar főváros vendége. A körmérkőzést az Ujpest rendezi s negyedik résztvevője egy eddig még ismeretlen magyar csapat lesz.

A Jugoszlávia könnyen győzött a BASZK ellen

Beogradban tegnap mindössze egy barátságos mérkőzés volt, amelyet a Jugoszlávia 2:0 félidő után 3:0 arányban biztosan nyert meg a BASZK ellen. A Jugoszlávia, úgy látszik, tartja a »noviszádi« jó formáját, mert a BSK vasárnap tudvalevőleg csak keservesen győzött a BASZK ellen. A mérkőzésnek, amelyre a Jugoszlávia válogatott játékosai nélkül állt ki, 1.000 nézője volt.

A Jugoszláv Zsupan volt Carnera budapesti ellenfele

Primo Carnera, a világhírű hivatásos ökölvívó, szombaton este mutatkozott be Budapesten a Városi Színházban, amelyben a tulmagas helyárak miatt mindössze 1.500 néző jelent meg.

Carnera budapesti ellenfele eredetileg Forgeon lett volna, a francia ökölvívót azonban nem engedték át a német határon s így a rendezőség az utolsó pillanatban a jugoszláv származású amerikai Zsupant jelölte ki Carnera ellenfeléül.

A nagy érdeklődéssel várt küzdelem nem sokáig tartott, Carnera ugyanis már a második menetben kiütötte Zsupánt.

A műsor kiegészítő részében a magyar Kőrői győzött Pozsonyi ellen s az osztrák Puz a magyar Gárdos ellen.

„A jugoszláv és magyar szövetség közt a legjobb barátság uralkodik“

— Bőngészés a JNSz évkönyvében —

A JNSz december 12-én reggel 8 órakor tartja meg ezévi rendes közgyűlését Beogradban, a Munkáskamara nagytermében (Nemanjina 28). Ezzel kapcsolatban a napokban megjelent a JNSz szokásos évkönyve, amelyből az alábbi érdekes adatokat vettük ki:

A tavalyi közgyűlés határozata értelmében a JNSz összesen 20.000 dinár segélyt folyósított kisebb egyesületeknek s ebből a noviszádi alszövetségre 900 dinár esett; ugyanis a kovilji Sajkás 500, a kiszácsi Tátra 400 dinárt kapott. A szubotici alszövetségben az SzMTC, a szombori Trgovacski és a Bácskogradistei AK kapott 300—300 dinárt, míg a petrovgrádi alszövetségben a pancsevói Jadran és a kikindai Koszovó részelt 400—400 dinár segélyben.

A JNSz kebelébe 665 egyesület tartozik, amelyek 294 helységben működnek. Legnagyobb a zagrebi alszövetség 97 egyesülettel, legkisebb a cetinjei 14 egyesülettel. A beográdi alszövetségnek 92, a noviszádinak 44, a szuboticiainak 54 és a petrovgrádinak 32 egyesülete van. (A noviszádi alszövetségben az elmúlt évben négyvel csökkent az egyetlek száma, mert tavaly még 48 volt.) Magukat a városokat tekintve, Beograd áll az első helyen 61 egyesülettel, Zagrebban 40, Noviszádon 15, Szuboticián 12 és Petrovgrádon 6 egyesület működik.

Futballpálya összesen 376 van az egész országban, ebből 218 bekerített. A tribünök száma 79, tehát közel 300 pályán nincs fedett ülőhely.

Az elmúlt évben 7422 nyilvános futballmérkőzést játszottak, ha tehát negyven futballhetet számítunk, egy-egy vasárnapra hozzávetőleg 200 mérkőzés jutott. Ezeknek vezetésé-

re összesen 484 képesített játékvezető áll a JNSz rendelkezésére s ebből 42 a noviszádi alszövetségben működik.

A JNSz válogatott csapata az elmúlt évben 9 mérkőzést játszott a következő eredményekkel: Franciaország ellen 0:1, Magyarország ellen 1:1, Belgium ellen 1:1, Bulgária ellen 0:4, Törökország ellen kétszer 3:1, Románia ellen 2:1, Csehszlovákia ellen 4:5 és Lengyelország ellen 0:4. Valamennyi mérkőzésen, tehát kilencszer, csak Hügl és Glazer volt tagja a válogatottnak.

A válogatott mérkőzések számából is kitűnik, hogy a JNSz nemzetközi kapcsolatai egyre bővülnek s a szövetségek közül már csak Ausztria és Olaszország hiányzik a válogatott listán, bár az egyetleki érintkezések ezzel a két országgal is igen gyakoriak.

Magyarországról a JNSz évkönyve a következőket írja:

„A Magyarországgal való viszonyunk végleges rendezést nyert s a két szövetség közt teljes megértés és a legjobb barátság uralkodik. Ma már nincs semmiféle nézeteltérés, mindent elrendeztünk mindkét fél megaláztatására. A magyar szövetség Fischer, dr. Fodor és Kenyeres vezetőségi tagjai utján sokszor szállt síkra erőlesen a jugoszláv szövetség érdekeiért a KK-konferenciákon. A barátság megpecsételéséért rendezte meg a két szövetség a magyar-jugoszláv válogatott mérkőzést Budapesten, amelynek revánusa július 5-én lesz Beogradban. Bátran leszögezhetjük, hogy az igazgatótanács végleg megteremtette a barátságot a magyar szövetséggel és kívánatos, hogy ez a barátság továbbra is fennmaradjon.“

Kik a legjobb magyar teniszezők?

A magyar tenisz-szövetség az elmúlt év eredményei alapján pénteken este állította össze a hivatalos ranglistát, amely a következőképpen fest:

Férfiak: 1. Szigeti, 2. Dallos, 3. Gábory, 4. Ferenczy, 5. Bánó, 6. Pethő, 7. Romhányi, 8. Macsuha, 9. Sznopek, 10. Friedrich.

Nők: 1. dr. Paksyné, 2. Baumgarten Magda, 3. Zsitvay Zoltánné, 4. Sárkány Lili, 5. 6. és 7. Rugonyi Lenke, Schréder Lászlóné és Szilvássy Edit, 8. Körmöczy Zsuzsi, 9. Bárd Erzsébet, 10. Somogyi Klári.

KUGLI HIREK

SZTÁRIBECSEI BAJNOKI EREDMÉNYEK

A Sztáribecsen újabb lejátszott bajnoki mérkőzések az alábbi eredménnyel végződtek:

Sztáribecsei I KK—Farina 169:160. Bíró Hernyák (Mikula pálya). Kötüntek Balog, Táncos, Korhec J (I K K). Sági, Bleich, Csepregi (Farina). Juventusz—Zanatlija 210:191. Bíró Róth (Seszták pálya). Jók voltak: Bárány, Komáromi, Kocsik (Juventusz). Ujvári,

Miló, Tüski (Zanatlija). Fortuna—Novibecsei I KK 50:0. Bíró Rajsi. A novibecsei csapat nem jelent meg. BAK—Novibecsei IKK 50:0. Bíró Börcsök. A novibecsei csapat nem jelent meg. — Adai I K K—Szbobráni Jedinstvo 172:166. Bíró Róth (Báló pálya). Jók voltak Csuzdi, Szpuszenik, Csepál (Ada). Mudrinszki, Margit, Boskovics (Szbobráni). Bácskogradistei O K—Gragyanszki 151:103. Bíró Komlós. Kötüntek: Tubics, Hangya, Tubics I. (Bácskogradiste). Ladó, Bukta, Slarb (Petrovoszelo). Adai I K K—Jugoszlaven 185:128. Bíró Huszár. Jók voltak: Török, Szalóki, Csuvik (Ada). Vukmerica, Grubanov, Peskanov (Jugoszlaven). Sztáribecsei Jedinstvo—BAK 202:191. Bíró Róth. Jók voltak: Trbies, Horváth Prica (Jedinstvo), Balaska, Antal, Németh (BAK). Sztáribecsei I KK—Bácskogradistei Fortuna 181:166. Bíró Kardos. Jók voltak: Korhec, Ludman, Zórád (IKK). Benkő, Naesa, Dózsa (Fortuna). Novibecsei I KK—Vojvodina 177:142. Bíró Ujvári. Kötüntek: Tari, Boros, Lakos (Novibecsei). Komáromi L., Komáromi J., Szabó (Vojvodina). Adai IKK—Farina 155:127. Bíró Fazekas. Jók voltak: Török, Gyarmat, Szpuszenik (Ada), Bleich F., Talács, Sági (Farina). Juventusz—Bácskogradistei Olvasókör 164:114. Bíró Erdélyi. Kötüntek: Bárány, Hódos, Kocsik (Juventusz), Nagy, Hangya F., Hangya J. — Szbobráni Jedinstvo—Petrovoszeli Gyragyanszki 211:132. Bíró: Lukács. Jók voltak: Kovács Huszár, Tojzán (Jedinstvo), Bukta, Milos, Beretka (Gragyanszki).

A megmentett lélek

Regény

Irta. FERTSEK FERENC

46

Copyright by Reggeli Ujság and Publicitas Press Service. — Utánnnyomas tilos

Soha bizony nem lehetett annyira nem tudni, mit is akar a jó Isten mivelünk, mint mostan.

Érzik ezt az első padban ülő falubéli vezetőemberek is, elsősorban az új bíró, Arató Mihály. Mert nagyon hasonlatos a világ mostanában ahhoz, aminőt ő ért meg orosz földön. Itt is nem elkezdett bomladoxni a front egy szép napon? És hát nem éppen úgy lógtak haza a katonák itthon is, idehaza is, mint ottan? Hiszen tele van a falu a hazajöttekkel. Nem, nem éppen úgy. A mi embereink azzal a szívvvel és azzal a lélekkel jöttek haza, amelyikkel elmentek. Nem tehetnek róla, ha fel bomlott a csalánc. Az verje a mellét, aki miatt elvesztették a háborút. A mi véreinknek egészséges a lelke, ép a gondolkozása, aki földet áhit, majd szerez magának munkával, tisztességgel, de Kain nem lesz a föld kedvéért soha, a föld kedvéért testvérvért nem fog ontani. Testvérvért ontana bizony, ha úgy cselekednék, mint orosz földön történt. Avagy nem mindegy, hogy ur vagy paraszt valaki? Csak magyar testvér mindegyik! És miben üt el az ur a paraszttól? A tanultságában, a műveltségében. Hát hiszen ezt megteheti a paraszt is Eppen úgy tanulhat, művelődhetik, ha akar, mint az urifajta. Aki jó tanuló: tandíjmentes. Bizony nem ártana minél több iskolázott pógár. Legalább is alsófokú gazdasági iskola minél több kellene, bizony.

És Mihály most is fájó szívvvel gondolt vissza arra az időre, amit a gimnázium padjában töltött. Négy osztályig hagyta csak benn apámuram, pedig első tanuló volt, azután kivette. Tizenöt éves volt ő akkor. Jó segítség a gazdaságban. Még szerencse, hogy a közösökhöz sorozták be annakidején s elmehtett egy kis világot látni, Bécsbe. Nem árt az ilyesmi, tágul a látókör. A német szónak meg mindenképpen nagy hasznát vette eddig is és még csak ezentul készül minél inkább való kihasználására. Jól fel akarja a telet használni. Az ispán ur jóváltából rendelkezésére áll az uradalmi könyvtár. Német szakmunkák is vannak benne. Amit nem ért. Ilona aszszony szívesen megmagyarázza. Legalább ő sem unja el magát egészen.

S a hófehérre meszelt tágas, holtívés templom elkezdett összezsugorodni a szeme előtt. Addig zsugorodott, addig zsugorodott, amíg fehérre meszelt kicsi szobácska lett belőle. A fehér tiszta szobában barátságos világot áraszt a zöldernyős lámpa. Ketten könyökölnek a zöldterítés asztalra — a harmadik a kályha mellett doromboltatja ölében a cicát, de ezt a harmadikat Mihály nem is igen látja, csak egy könyvet lát az asztalon és két fejet, azt a kétőt, amelyik a könyv fölé borul ilyenkor, téli alkonyattól vacsora-

időig, egyik nap a másik után.

... Is-ten áldd meg a ma-gyart. Ijedten ugrott fel Mihály bíró ur. Tyű, de elfigyelt a tiszteletes ur beszédjéről. Hiszen vége is van már az istentiszteletnek. S hogy figyelmetlenségét jóvátegye és ön magát is kárpótolja a mulasztot-takért, nekieresztette szép, érces hangját.

Tizennyolc októbere után volt már, de Tuladunán a körösztyös és csillagostornyú templomokban azért egyformaegyenesen szárnyalt a Himnusz hangja felfelé, minden vasárnap.

Megbékélt szívvvel mennek haza felé az emberek istentisztelet után. A pógárlányok mellé nem szegődnek most még a legények, nem illenek, mindjárt templom után...

Tanította őket erre valaki? Senki. Érzik.

Csak a házastársak, az egymáshoz tartozók ballagnak párosával. Mint öreg Aratóék.

Talpig ropogós selyemben, per-sze, fekete selyemben Aratóné, igazi parasztnagyasszony a sudár tartásával, méltóságteljes lépkedésével. Fekete szattyanbőr imakönyvet szorít a kesztyűs kezével magához, aranykehely képe ragyog az imakönyve fedelén. Időig Mihály is velük ballagott. Jó volt nagyon a szívének kedves két erős embere között vasárnaponként elballagni hazamenőben, de még jobb most, így, hogy az édes-egy fia odahátul jön a törvénybeli emberekkel. Öneki már most azokkal kell tartania.

Még harminchét sincs, aztán már bírónak tették meg. Mert aravaló. Nem a módjáért, a módja is számít, bírójelöltnél számít a mód is, önála is lebillentette a mérleget, hogy ilyen szépen meggyarapodott a birtok a Köteles-féle földekkel — hála Istennek, — azért mégsem pusztán a módjáért választották meg Mihályt. Nem, nem.

— Mondhatom, nénemasszony, a maga fiát az Isten is arra teremtette, hogy vezetője legyen a népnek, amíg él, el nem felejtí a főbíró ur szavát.

(Folytatjuk)

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Mr. Petra II. (Futoski put 50)
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: Andreje Deznó
A kiadóhivatal vezetője: Blazsek Ferenc
Pretpiata — Előfizetés:
Egy óra 28— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Zlazi svahodnevno. Megelenik naponta.
Pošt. čekovna račun — Postacsekizvania
Zastreb, 46.642

Nyomatott az Uránia nyomdai műintézet és kiadóvállalat körforgógépén, felelős nyomdavezető: Frank József, Kralja Petra II. (Futoski put) 50.